

BULUTLARDAN BAŞKA HER ŞEY

Güçsal Pular 1983 yılında İzmir'de doğdu. Boğaziçi Üniversitesi'nde felsefe ve sosyoloji okuduktan sonra ABD'de DePaul Üniversitesi'nde Kant'ın metafizik anlayışı üzerine yazdığı teziyle doktorasını tamamladı. Donna Haraway'in yazılarından oluşan *Başka Yer* isimli derlemeyi hazırlayıp çevirmiştir. *Bulutlardan Başka Her Şey* ilk romanı.

GÜÇSAL PUSAR

Bulutlardan Başka Her Şey

Roman

YAPI KREDİ YAYINLARI

Hayat bir haletiruhiye silsilesi, ipe dizili renk renk boncuk gibi...
Emerson

... gerçek varlık ki renksiz ve şekilsiz ve elle tutulmaz...
Eflatun

Hayatın bu kadar kolayca rutini andıran bir şekilde girebilmesi beni şaşırtıyor. Günlük yürüyüşlerimden söz etmeye başlamam için iki gün üst üste Moda sahiline çıkmam yetti. Gözüm dün bu saatlerde görmüş olabileceğim yüzler arıyor. Kimseyle ahbaplık etmeye niyetim yok ama artık kimsenin beni tanımadığı bu muhitte uzaktan selam alıp verdiğim insanlar olmasını, birkaç günlüğüne de olsa sahildeki yürüyüş müdavimleri arasındaki sözsüz dayanışmanın bir parçası olabilmeyi istiyorum. İstanbul'da en son kaç sene önce bahar vakti bulunduğumu hesaplıyorum ama çıkan sayıyı içimden bile kendime söylemeye cesaret edemiyorum. Baharın geldiği, hiç değilse eli kulağında olduğu, havadaki ılık toprak kokusundan ve sabahları ötmeye başlayan kumruların önce şeylerin tekrar fark edilir oluşundan anlaşılıyor. İki sene önce mart sonuna doğru bir gün çamaşır yıkamak için apartmanın bodrum katına inmiştim. Mevsime göre sıcak sayılabilecek berrak bir gündü. Elimde çamaşır sepetiyle binanın dış merdivenlerinden kendi katıma çıkarken alt kat komşumun arka verandasında binanın tuğlalarına monte edilmiş bir lamba gördüm. Binanın kendisi kadar eski duran pas içinde bir lambaydı fakat o merdivenleri daha önce kim bilir kaç kez inip çıkmış olmama rağmen lambayı ilk kez o an fark etmiştim. O eve bir önceki yaz çıkmıştım, yani oradaki ilk baharım olacaktı. Ve ben o sene baharın gelmekte olduğunu kim bilir kaç mevsim, kaç sene orada dura dura çürümeye yüz tutmuş o gösterişsiz lamba gözüme çarptığında anladım. Işığın açısındaki kaymayla alakalı olmalı. Kış daha ziyade dışavurumcu bir manzara resmi gibi: Detaydan, tek tek şeylerin tezahüründense genel hissi, yaygın haletiruhiyeyi öne çıkarıyor. Parlaklıktaki bahara özgü o oynamayla, kışın donuk resminde yeri olmayan, başka türlü göze çarpmayacak ayrıntılar yeniden fark edilir, daha doğrusu yeniden fark edilmeye değer hale geliyor. O günlerde bunu birkaç kişiye anlatmaya çalışmıştım. Ana fikri anladılar anlamasına ama baharın eskimiş pis bir metal lambayla kendini duyurmasındaki ironi hiçbirini benim kadar heyecanlan-

dırmadı. Burada, tabii, bahar daha erken geliyor, daha uzun sürüyor ve güneşin ışığından daha büyük bir pay almaya başlayan insan işi nesnelere gelene kadar kendini erguvanlarla çoktan duyurmuş oluyor. İnsanın erguvanları görebildiği günlerde başka bir şey, hele olağanüstü bir şey görmesine hiç gerek yok diye düşünüyorum fakat sahilde gördüğüm bu koyu pembe çiçeklerin erguvan olduğundan tam da emin olamadığımı fark ediyorum. Çok da önemli değil doğrusu: Öyle ya da böyle İstanbul'a özgü bir sahnenin içindeyim şu an, bir bahar sahnesinde, yıllar sonra yeniden.

Hava bugün de güneşli ama düne göre daha rüzgârlı. Hafta ortası olmasına rağmen etrafta epey insan var. Yürüyüş yolu sahilin kompozisyonunu orantısızca ikiye bölen bir letafet hattı gibi uzanıyor. Sağımdaki çimenlik alanda insanlar ikili üçlü gruplar halinde toplaşmış sohbet ediyorlar, çoğunlukla ağaçların yeni yeni uzamaya başlayan gölgelerinde. Solumdaysa daha münferit bir düzen hâkim: Kayalıklara gereğinden de büyük aralıklarla dizilmiş insanlar rüzgâra karşı denizi seyrediyorlar. Yüzlerini tam göremediğim bu seyrek topluluğun üyeleri yorgun ya da bıkkın görünmüyorlar ama içlerinde bir bahar sevinci varmış gibi de durmuyor. Halbuki kışın ardından baharın gelmesi, üstelik bunun *her sene* olması çok hoş değil mi? Ama kimseyi bu konuda ayıplayacak da değilim: Baharı karşılamaya gelene kadar salt dışarıda, insan içinde olmak bile herkese yetiyor olmalı, ama tek başına kayalıklarda, ama çimenlerde eşle dostla. Hele akşamki sokağa çıkma yaşağını akla getirince. Adımlarımı yavaşlatıp kayalıkların hemen ucuna gerilmiş ipe dizili balonlara bakıyorum. Bu günübirlik açık hava işletmesinin sahibi elinde tüfeğiyle yürüyüş yolunun kenarında dikilmekte. Balonlar rüzgârda düzensizce sallanıyorlar. Sarı, mavi, yeşil, pembe: Araya kazara girmiş gibi duran tek bir beyaz balon dışında sekans hiçbir noktada bozulmamış. Adamın ihtimamını takdir ediyorum. Renk sekansının bozulmadığını eksik balon olmamasından anladığımı fark ediyorum. İşler kesat belli ki. Kimse bu havada havalı tüfikle balon patlatmaya yanaşmaz tabii. Adama destek olmak için bir iki atış yapmak geliyor içimden ama derhal vazgeçiyorum. Varlığımı ele vermek istemiyorum. Hedefi tutturabileceğimi sanmasam da şans eseri patlatacağım tek bir balon bile dikkatleri üstüme çekebilir. Ne de olsa geri dönüşüm henüz resmileşmemiş, buradaki varlığım hâlâ tescil edilmemiş gibi geliyor. Fark edildiğime dair hiçbir

emare yok. Bir noktada beni illaki görecek olan o konumsuz dev göz, bakışını daha benden tarafa çevirmedi. Bu sayede gerçekten burada bulunmadan bu sahilde gezinebilirmişim, bulutlardan ve erguvanlardan başka hiçbir şey olup bitmezken nelerin olup bittiğini gözlemleyebilirmişim gibi hissediyorum. Yokluğumun suretini görüyorum her yerde, şehrin mevcudiyetime kayıtsızlığını bir hafiflik halinde tecrübe etmeye çalışıyorum. Adama dönüp yavaşça hayırlı işler diliyorum. Duymadı sanırım. Patlamamış balonlara ne oluyor acaba gün sonunda? Paydos vaktinde adamı elinde minik bir iğneyle hayal ediyorum ama kalan balonları patlatırken içinde ince bir burukluk mu yoksa çocuksu bir heyecan mı duyacağına karar veremiyorum. Yürüyüş yolunda, iki yönde de, hatırı sayılır bir bisiklet trafiği var. Eskiden bu kadar bisikletli olur muydu etrafta? Sahi eskiden nasıldı buralar? Dünkü yürüyüşten sonra bir kez daha yokluğumda nelerin değişip nelerin aynı kaldığını saptamanın güçlüğüyle yüzleşiyorum. Dün sanki esas itibarıyla hiçbir şey değişmemiş gibi gelmişti. Bıraktığım gibi buldum diyemesem de şehri, her şey, hiç değilse eşyanın genel hali, hatırlamak isteyeceğim gibiydi. Bir rüyayı anımsar gibi dolanmıştım Kadıköy sokaklarında, sonra da sahilde. Şimdiyse bu anımsadığımı sandığım rüya aslında bir başkasının rüyasıymış gibi, tekinsiz diyemem ama, tuhaf bir his hâkim algıma, zararsız fakat, evet, tuhaf bir his. Her şey tanıdıklıkla yabancılık arasındaki nötr bir fazda, neye yoracağımı, nereye çekeceğimi bilemediğim bir belirsizlikte asılı bugün. İlk zamanlar orada insanlara şaka yollu, *Aynı güneş değil, derdim, buradakiyle Akdeniz'deki aynı güneş değil.* Şimdiyse ışığında gözüme çarpan açıda baharın müjdesini bulmayı umduğum bu güneşin, gurbette Akdeniz güneşi derken hayal ettiğim ve başkalarına hayal ettirmeye çalıştığım aynı güneş olup olmadığından bile emin değilim. Tam olarak ne kastettiğimi anlayamasam da aklımdan şöyle bir düşünce geçiveriyor: *Belki de bulutlar, bir tek bulutlar bambaşka olmalarına rağmen aynı kalabilmişlerdir.* Bir önceki yılbaşında aldığım yeni yıl kararlarından biri bulut koleksiyoncusu olmaktı; farklı bulut türlerini tanıyabilmek ve olabildiğince çok çeşitte bulut görmek istiyordum. Tabii birkaç ay sonra pandemi yüzünden eve kapanmak zorunda kalınca bu antika hayali hayata geçiremedim. Neden sonra küçükken Allah'ı bir bulut olarak hayal ettiğimi hatırladım: Göğün zihnimde canlandırabildiğim kadarını kaplayan bembeyaz,

tülsü bir bulut. Bulut gözlemciliğine ilgilimle nasıl bir ilişkisi olduğundan emin olamasam da bu yaşında bana hâlâ hitap ediyor bu imge. İnsanın *illaki* bir ilahi imgesi olacaksa bundan daha iyisini bulabileceğini zannetmiyorum. Bugünkülerin kümülüs olduğunu bilmek için uzman olmaya gerek yok ama yine de böyle berrak günlerde gökyüzünde kümelenmiş irili ufaklı pamuk beyazı bulutlar görmek kafamı karıştırır biraz. Şimdi de bir taraftan gökkubbeyi bulutların dünyevileştirdiğini düşünürken diğer taraftan hayli dünyasız durduklarını, daha doğrusu başka bir dünyaya aitmiş gibi göründüklerini de inkâr edemiyorum. Gündüz vakti göğün devasa hacmini belki de ilk onlar görünür kılıyorlar ama aynı zamanda bize sanki biraz uzansak bu örtük sonsuzluğu elimizle tutabilirmişiz gibi hissettiriyorlar. Soyutlukla somutluk arasındaki ayrıma bulut kadar kayıtsız başka bir varlık olabilir mi? Bu meseleyi içinden çıkılmaz bir varoluşsal muammaya dönüştürmek üzere olduğumu tam zamanında sezip dikkatimi etrafımdaki, somutlukları şüpheye yer bırakmayan şeylere çeviriyorum. Sağ taraftaki merdivenlerin başında ahizesiz bir ankesörlü telefon görüyorum. Ne var ki ahizesiz olmaktan da büyük bir mahcubiyeti var gibi duruyor: Sanki sadece işlerliğini değil dünyasını da kaybettiğinin farkında, elinden geldiğince görülmemeye, dikkat çekmemeye çalışıyor. Bunda başarısız olduğuyorsa bir zamanlar konuşanlara cüzi de olsa bir mahremiyet hissi veren yan panellerinin, birbiri üstüne bine bine iyice okunmaz hale gelmiş grafiti ve etiketle dolu umumi yazı tahtalarına dönmesinden belli. *Şehir boşluk sevmez* diyerek kendimce bir açıklama getiriyorum emeklilik çağına gelmiş bir kutulu telefonun bile kendi haline bırakılmamasına. Hemen solumdaki kayaların birinin üstünde bir çakmak var. Özellikle oraya bırakılmış gibi duran limon sarısı bir çakmak. Üstünde durduğu kayanın kül grisi damarları, kirli beyaz boya kalıntılarıyla ve kuş boklarıyla iç içe geçip taşın yüzeyini soyut bir kolaja döndürmüş. Doğal oyuklarından biri de suyla dolu kayanın. Yakındaki bir tekel bayiinden olduğunu tahmin ettiğim bir fişin ölü yapraklar ve sigara izmaritleriyle birlikte içinde yüzdüğü bu su birikintisi nasılsa kiremit kırmızısı bir renk almış, üstüne vuran gökyüzü aksine yersiz bir dramatiklik katmış. Alelaide bir kaya parçasında bile dikkate değer bunca ayrıntı bulabilmem sahiden de baharın bir lütfu değilse nedir? Bir mevsim adı değildir bahar, şeylerin tekrar fark edilir oluşudur. Biraz ilerideki kayalar-

da kedilerle martuları yan yana güneşlenir gördükçe aralarındaki ateşkesin hepimize örnek olması gerektiğine iyice ikna oluyorum. Mahlukat arasında, yüz göz olmadan da dostane ilişkiler kurulabileceğini hissettiriyor bana bu sahne. Tarihi yarımadaya bakıp karşı yakanın, ufkun hatırladığımdan çok daha büyük bir kısmını kapladığını düşünüyorum bir kez daha – ve bir kez daha geçen süre zarfında şehrin mi büyümüş yoksa belleğimin mi silikleşmiş olduğuna karar veremiyorum. Yine de sahilin geneline yayılmış bu sınırlı, neredeyse korunaklı açıklık hissi bana iyi geliyor. İstanbul'a özgü bir hal bu benim için. Michigan Gölü'nde doğuya açılan ufkun engelsizliği, o sınırsız açıklık hissi bana hep fazla gelmişti. İnsanın günbegün takdir edebileceği bir ufuk açıklığı değildi bu. İstanbul'un ufkunu sunuyorsa çok daha insafli – ve imalı. Mekânın daraldıkça daraldığı, zamanınsa amansızca genişleyip durduğu bir senenin üstüne buraya gelmek, hacimlerin kendi halinde yeniden kıvrım kıvrım açıldığı bu sahilde bulunmak güzel bir his sahiden de. *Bütün mesafeler samimi* diye düşünüyorum, hiç değilse bugünlük.

Karşı istikametten gelen bir çift çarpıyor gözüme. Kadınla bir anlığına göz göze geliyoruz. Tanıdık gelir gibi oluyor ilkin ama taktığı maske yüzünden yüzünün tamamını göremiyorum. Tam gözümü başka tarafa çevirecekken içime bir kuşku düşüyor, tekrar bakıyorum. Ben daha kadını kime benzetmiş olabileceğimi bile çözememişken yetişmeme imkân olmayan bir süratle kadını tanıdığım kanaati uyanıyor içimde. Onun gözlerinde de aynı tereddütlü gelgiti yakalıyorum. Kısa bir süreliğine isimsiz kalan o “acaba”yı görüyoruz birbirimizin gözlerinde ve spontane bir koordinasyon içinde bakışlarımızdaki bu katmerli yansımadan ikimiz de yanılmadığımız sonucunu çıkarıyoruz. Birbirimize yaklaşırken kadının yanındaki adama bakarak çıkardığım sonucu tasdikliyorum: Bunlar üniversiteden felsefe bölümünden sınıf arkadaşım Ceren ve onun yine üniversiteden erkek arkadaşı Cem. Gözlerinin aldığı şekilden şaşkınlıklarımı okuyabiliyorum. Bir süredir maskemin altından gülümsediğimi fark ediyorum. Birbirimize sarılıp sarılmayacağımızı bilemediğimiz o ilk anlarda –sarılmadık– Aaaaa’lar, Yok artık’lar, Hadi canım’lar havada uçuşuyor. Biraz amaçsızca hal hatır soracak oluyoruz. Muhabbeti somut bir istikamete çeviren, beklenen soruyla Ceren oluyor.

EE n'apıyorsun burada, döndün mü yoksa Amerika'dan?

Döndüm valla. Bu karşılaşmanın en sıcak gündem maddesinin bu olduğunun farkındayım ama pek de söz etmek istemiyorum hayatımdaki gelişmelerden. Yine de bir şey eklemek zorunda hissettiğim için, Vakti gelmişti, diyorum.

Vay canına. Döneceğini hiç düşünmezdim.

Oradaki misyonumu tamamladım gibi önceden hazırlanmış gibi dursa da neye hizmet ettiği belli olmayan yılışık bir cevap vermek geliyor içimden ama kendimi tutuyor, henüz söze girmeyen Cem'in de konuyla ilgili görüşlerini açıklamasına fırsat veriyorum.

Herkes kaçmaya çalışırken sen döndün yani.

Cem'in dillendirdiği yorumu er ya da geç duyacağımın farkındaydım ama bunun tam burada ve bu saatte olmasına hazırlıklı değilmişim. Bu hazırlıksızlık içinde, kaçınmaya çalışırken istem-sizce aklımda tutmuş bulunduğum o ifade üzerine bina ediyorum yanıtları: Öyle, öyle valla ama işte oradaki misyonumu tamamladım bence. (Allah'tan sormadılar *oradaki misyonumun* ne olduğunu.) Benim Amerika'ya gidiş senem üstünden en son ne zaman görüştüğümüzü çıkarmaya çalışıyoruz. Bir kış büyükçe bir mecliste birlikte içmemiş miydik? Umut'un filmi kutlamıştık tabii! Cem, unutmuş havalara girerek Amerika'da nerede yaşamış olduğumu soruyor. *Ha, evet, Şikago*. Ama o kış doktoranın ilk senesi miydi, ikinci senesi mi? *En az sekiz sene* diyerek şaşırıyoruz. Bu şaşkınlığın hakkını vermek için susarak geçirdiğimiz üç dört saniyeyi birbirimizin ne kadar yaşlanmış olduğunu saptamaya çalışarak geçiriyoruz. Benim gözüme Ceren'in göz kenarlarındaki kırışıklıklar çarptı, bir de Cem'in vaktinden önce beyazlamaya başlayan saçları. Ama ikisi de hâlâ genç duruyorlar, muhtemelen genç işi müzikler dinleyip genç işi etkinliklere katılıyorlardır. Daha doğrusu, bizim gibi otuzların *yanlış yarısına* geçmişlerin genç işi olduğunu düşündüğü müzikler ve etkinliklerdir bunlar. Evden çıkarken üstüme başıma çok özenmediğime pişman oluyorum biraz ama bakışlarından okuyabildiğim kadarıyla seri hükümlerin bu spontane müsabakasından çıkan yaklaşık sonuç *beraberlik*.

Ne kadar oldu döneli?

Bir hafta yeni bitti.

Daha çok yeni yani.

Evet evet. Geldikten sonra kendimi bir karantinaya aldım. Yeni başladım dışarı çıkmaya. Dün bir, bugün iki.

Ee, nasıl hissediyorsun? Memnun musun döndüğüne?

Yani, daha tam da anlamadım aslında döndüğümü.

Peki, nasıl buldun buraları, bıraktığın gibi mi?

Yani, değil, değil tabii ama şimdi sanki pek bir şey değişmemiş gibi geliyor. Bir de İstanbul'un baharını özlemişim, erguvanlardan başka pek bir şeye dikkat edemedim valla.

Nerede kalıyorsun?

Ömer'i hatırlar mısınız?

Tabii, o da soru mu? Ara ara görüşüyoruz onlarla. Yani epey oldu son görüşmemizden beri, malum sebeplerle. Rachel'la gerçi birkaç ay önce yazıştık yanlış hatırlamıyorsam. Onlarda mısın?

Evet. Sağ olsunlar, evlerini açtılar.

Güzelmiş. Selam söyle bizden.

Baş üstüne.

Ee, şimdi n'apıyorsun?

Cem'in bu soruyu sormadan beni rahat bırakmayacağını biliyordum. Valla, diye söze başlıyorum ve, Plan namına pek bir şey yok, diyerek devam edecek oluyorum ama Kudret, zevahiri kurtaracaksan şimdi kurtaracaksın, diye düşünüp muğlak ifadelerle soruyu geçiştirmeye çalışıyorum. Valla, İstanbul'da çok kalmayacağım. Üç dört gün daha kalıp hasta olmadığuma emin olduktan sonra İzmir'e, annemin yanına geçeceğim. Çok oldu doğru dürüst vakit geçirmeyeli, fırsat varken biraz onunla kalacağım. (Bütün bunları bu kadar kendimden emin bir şekilde söyleyebilmem, yapacağımı söylediğim şeyleri sanki kendi seçimimmiş gibi sunabilmem beni bile şaşırtıyor.)

Sonrası için ne düşünüyorsun?

Haklısın, Cem, haklısın sorunu bu şekilde yinelemekte, ben de soruyorum bu soruyu kendime ama şimdi nasıl anlatayım sana bir yanıtım olmadığını. Yine, Valla, diye başlayıp aynı muğlak tonu tutturmaya çalışıyorum: Valla, çok net olmamakla birlikte gelecek sene için bu tarafta bir iki iş ihtimali var.

Akademik mi?

Evet evet, akademik. (İnşallah bu işlerin nerede olduğunu sormaz.) Ama daha önemlisi, deyip beni boncuk boncuk terletmeye başlayan gerginliğimi gizlemek için ufak bir es verdikten sonra devam ediyorum: İzmir'deyken bitirmek istediğim bir proje var. Doktora tezimi kitaplaştırıyorum şu ara. Onunla uğraşacağım bir

süre daha. Kitap bahsiyle dikkatlerini dağıtmayı umuyordum ve sanırım başarılı oldum: Cem'den başka soru gelmediği gibi Ceren'in yüzünde memnuniyet ifadesi gibi duran bir gülümseme seçiyorum. Fırsat bu fırsat deyip konuyu değiştiriyorum: Bu arada, kusura bakmayın, kendimden konuşup duruyorum deminden beri. Siz n'aptınız, ne ettiniz? Bir anda yüzük parmaklarına bakmak geliyor aklıma. Yoksa evlendiniz mi?

Evet!

Aa, ne güzel! Ömer de hiç söylemedi ki bana! (Ömer'in bana onlardan haber vermek gibi bir âdeti varmış gibi konuşuyorum nedense.)

Sende sosyal medya falan da yoktur tabii.

Yok valla. (Ceren'in bunu bilmesi dikkatimi çekiyor.) Ne kadar oluyor?

Sanki sorunun yanıtını önce kendi aralarında tartışmaları gerekiyormuş gibi kocasına dönüyor ama tasdik beklemeden, Üç sene, diyor.

Kutlamanın geçi olmaz deyip tebrik ediyorum, ayaküstü bir deyim yumurtlayarak. Bir an için aklıma estiği gibi konuştum ama ifadeyi biraz yadırgamışsalar da söylemek istediğimi anladıklarını bana gösteren bir gülümsemeyle teşekkür etmelerinden şunu anlamış oldum: On sene yurtdışında yaşayıp memlekete yeni dönmüş biri olarak böyle konuşmaya, *ben kahvemi siyah alayım* tarzı saçmalıklara düşmedikçe ara ara böyle deyim uydurmaya hakkım var. En azından bir süreliğine. Evlendiklerini duymuştum aslında. Ömer söylemişti. Ayaküstü bu kadar rahatça yalan söyleyebilmek beni biraz rahatsız ediyor ama çok da durmuyorum bu rahatsızlığın üstünde. (Aslında yalan söylemek zorunda da değildim. Tebrik mesajı atmışım, atmamışım, o kadar önemli mi gerçekten? Ama sanırım evlendiklerini duyup bir tebrik mesajı bile atmamış biri olmak istemedim. *Onların gözünde* demek istiyorum. Yoksa evliliğin tebriğe değer bir olay olduğunu düşünen biri değilimdir. Diyojen'in bir tüccarı denizde kopan fırtına yüzünden çıkamadığı bir iş gezisi için tebrik ettiği rivayet edilir. Aynı mantıkla, uzun süre birlikte olan çiftleri de *evlenmedikleri* için tebrik etmek icap etmez mi?)

Sessizlik biraz uzamış olacak, Ceren söze giriyor. O zaman sen gitmeden belki bir buluşuruz. Samimi duruyor bunu söylerken. Hemen üstüne Cem'e dönerek soru sorar gibi ekliyor, Aslında yarın

akşam Eda uğrayacaktı ya, belki onu daha büyük bir akşam yemeğine çevirebiliriz. Ama sonra hemen bana dönüp, Tedbiri elden bırakmadan tabii, diye belirtmeyi de ihmal etmiyor. Hazırlıksız yakalandığı belli olan Cem, onaylamaktan başka çaresi olmadığı için dudaklarını büzerek kafasını hızlıca birkaç kez salladı. Ben de karşılık olarak Amerika'da öğrendiğim sessiz ve yavaş kafa sallama hareketini –*silent nod*– yaptım, Çok güzel olur, diye eklemeyi ihmal etmeden. Ceren bu esnada kendini kaptırıp menüyü planlamaya koyuldu bile, daha çok kendiyile konuşur gibi. Cem'le gülümseyerek birbirimize baktık onu dinlerken. Menüyü şekillendirdiğine kani olunca Ceren tekrar bana dönüp bunun *gerçekten de çok güzel bir karşılaşma* olduğunu söylüyor, sözcüklerin üstüne basa basa. Cem de ben de ona katıldığımızı belli eden bir şeyler mırıldanıyoruz, yine ayrı tempolarda başlarımızı sallayarak. Yakın zamanda tekrar görüşme ihtimali doğduğu için muhabbeti daha fazla uzatmaya gerek olmadığı sonucuna varıyoruz hepimiz kendi içimizde. Ceren organizasyon işinin onda olduğunu bir kez daha hatırlatarak noktayı koyuyor: Ben onları ararım zaten ama Ömer'le Rachel'a bizden selam söyle!

Tekrar baş üstüne dedikten sonra Ceren ve Cem'le vedalaşıp yoluma devam ediyorum – ve bu esnada dünyanın çok mu büyük çok mu küçük olduğuna karar veremediğimi fark ediyorum. Yani, çok çok uzaklara gidebiliyorsunuz, buradan bakınca dünyanın bir ucu denecek bir yere, ama sonra başladığımız yere dönmüş bulabiliyorsunuz kendinizi, koca dünyada başka yer kalmamış gibi. Tabii, Cerenlerle onca seneden sonra bugün *burada* karşılaşmamda bir tarafıyla çok da şaşılacak bir şey yok: İstanbul'a döndüm, onların semtindeyim ve evlerinde oturmaktan bunalmış insanların sahilde yürüyüşe çıktıkları bu saatte sahilde yürüyüştüyüm. Şikago'da kalsaydım ve bugün onlarla *orada* karşılaşıyaydım, işte buna şaşırمام beklenebilirdi. Gerçi orada bile bir gün yolda üniversiteden bir arkadaşım ile karşılaşmıştım. Aslında arkadaştan ziyade üniversite yıllarımdan bir tanıdık demeliyim, münasebetimizin ortak arkadaşlar vasıtasıyla gerçekleşen bir iki ayaküstü muhabbet ve kampüste seneler içinde kendiliğinden oluşan bir göz aşinalığıyla sınırlı olduğu bir sima. Görür görmez aniden *böyle biri* olduğunu hatırlayıverdim önce ve –Allah'tan ismi hemen aklıma geldi– Fırat'ı mezuniyetten sonra *bir kez bile* düşünmediğimi fark ettim

minik bir şaşkınlıkla. Üniversite yılları boyunca birbirimiz için aynı yaşların, kişiliğimizin oturduğu aynı can alıcı dönemin arka planındaki o isimsiz tanıdıklığın parçası olduktan sonra ikimiz de bir diğersinin hususi gaibinde varla yok arası bir faza geçmiştik belli ki, hatırda tutulmadığımız ama kayıtlardan da silinmediğimiz bir faza. Sevindik birbirimizi gördüğümüze. Zamanın ayırım, mekânın mesafe anlamına gelmediği ütopyik bir varlık kuramının hiç değilse düşlenebilir olduğunu hissettirdikleri için seviyorum bu türden karşılaşmaları. Sanki hiç kimse hepten kayıplara karışamaz, hiçbir şey kayıtlardan bütünüyle silinemezmiş gibi. O da Şikago'da başka bir üniversitede sosyoloji doktorası yapıyormuş. Aslında düşünüyorum da, koşullar göz önüne alındığında, bu karşılaşmada bile şaşılacak pek bir şey olduğu söylenemez: Doktoralarımızı yapmak üzere gittiğimiz Amerika Birleşik Devletleri'nin Şikago kentinin kuzey yakasının henüz mutenalaşmamış bir mahallesindeki en hesaplı süpermarketin girişinde karşılaşmıştık, ertesi gün beklenen kutup soğuğu şehre inmeden önce herkesin yiyecek stoğu yapmak için marketlere akın ettiği bir öğleden sonra. (Bütün bu tali ayrıntıları da hesaba kattığımızda dünya bir hayli küçük durabiliyor gerçekten de, her birimizin *şahsi mefhumuna* sığacak kadar neredeyse.) Muhakkak görüşelim diyerek ayrıldık, telefon numaralarımızı falan verdik birbirimize ama birkaç mesajdan sonra iletişimimiz koptu yine, eskiye döndük sessiz sedasız. Baştaki bütün iyi niyetimize rağmen muhtemelen için için biliyorduk böyle olacağını. Zaten ne konuşacaktık ki buluşsaydık, ben ne yapayım Allah'ın Fırat'ını, o n'apsın Allah'ın Kudret'ini? Ceren'le Cem için aynı şeyi diyemem ama. Onlar, Fırat gibi üniversite yaşantımın en dış çeperinde değildiler; o dönemki sosyal çevrem *ikinci* hal-kasının dış sınırına yakındılar. Yani, ufak bir abartıyla yediğimiz içtiğimiz ayrı gitmezdi diyebileceğim ilk halka şahsiyetlerinden – Ömer, Umut, Sinem – sonra *en sık* gördüğüm arkadaşlarım arasında *en az* gördüklerim dendi. Ama kampüs hayatının öyle bir akışı vardı ki onları bile neredeyse her gün görürdüm, kantinde değilse derslikte, yoksa akşamüzeri Manzara'da ya da gece birinin evindeki bir toplantıda. Ve sanki ömrüm boyunca özel bir şey yapmama gerek olmadan onları böyle her gün görmeye devam edecekmişim gibi gelirdi. Öyle olmadı elbette. İşte, ayaküstü hesabımıza göre bile sekiz senedir görüşmemişiz. (Dokuz bile olabilir gerçi.) Hayatta

bu da var ama, öyle değil mi: İnsanların darılmadan, gücenmeden birbirlerinden koptuğu haller. Yine de, görüşmediğimiz bu süre zarfında, Cem'le Ceren'i, tahmin ediyorum, senede ortalama iki üç kez düşünmüşümdür. (Bu onları şekerli leblebi, kardeşsiz olmama rağmen küçükken ranzamanın olması ve Epiktetos ile aynı kategoriye koyuyor.) Birbirlerinden ayrı düşünmenin güç olduğu çiftlerden olmuşlardır onları bildim bileli. Biri felsefe okudu, diğeri İngiliz dili. Biri sanat tarihçisi çıktı, diğeri reklam yönetmeni. Evliler ve yarışmaya Moda'dan katılıyorlar. Çocukları eksik bir tek. Ama çocuk istememeyi de yakıştırdım onlara, çocuksuzluğun etrafında örülen tahrişsiz ve yayıntısız bir hayatı. Evlerine gittiğinizde, naylon poşetlerin, tekli ıslak mendil paketlerinin, nereden kaldıkları belli olmayan ince renkli lastiklerin, yedek üçlü priz ve şarj kablolarının, enflasyon yüzünden varlık sebepleri günden güne zayıflayan beş ve on kuruşluk demir paraların, eve söylenen yemeklerin kredi kartı sliplerinin, kendilerinin monte ettiği mobilyalardan artan yedek vida ve tahta çivilerin, mürekkeplerinin bitip bitmediğinden emin olamadığımız için yazmaya başlamadan önce sizi kâğıda bastıra bastıra görünmez çizgiler çizmek zorunda bırakan tükenmez kalemlerin başka haneleri öyle ya da böyle ele geçiren şebekesinden en ufak bir iz bile görmeyeceğinize kalıbımı basarım. Memlekete dönüp soluğu Kadıköy'de almanın böyle bir riski olacağını öngörmem gerekirdi: Hayatlarını düzene oturtmuş akranlarımla karşılaşmak. *Ee, şimdi n'apıyorsun?* Benle görüşmedikleri süreyi hayatlarını düzene oturtarak değerlendirmiş akranlarımla seneler sonra benle karşılaştıklarında bana yöneltmelerinin bir hayli makul olduğunu inkâr edemeyeceğim bu sorunun beni bu denli afallatabilmesine anlam veremiyorum. Aslında verebiliyorum. Ben hayatımı düzene oturtamadım da ondan. İnsanın hayatını düzene oturtabilmesi için her şeyden önce hayat gibi bir şeyin varlığını kabullenmesi gerekiyor sanırım. Yirmilerimin başlarında saatinden ve vesilesinden tam emin olmadığım ama Heidegger'le ve varlık sorusuyla ilgili olduğundan şüphelendiğim bir noktada, akranlarımla ezici çoğunluğundan ayrılarak, akademide kaldıkça hayatın –üniversite kampüsünün dışında cereyan ettiği söylenen ve bu yüzden de aile büyüklerimizin henüz tanımadığımızı başımıza kakmaktan tuhaf bir haz aldığı gerçek hayatın– akışından muaf olacağım zannına kapıldım. Felsefe denen şey zamanın içinde bir

kuytuymuş, bir kovukmuş da, benim birtakım temel ve hayati metinleri okuyarak ve bu metinlerde ele alınan birtakım temel ve hayati sorulara kafa patlatarak geçireceğim vakit, takvimlerin ölçtüğü zamandan sayılmayacakmış, ömrümün vadesinden düşmeyecekmiş gibi yaşayıp gittim. Öyle olmuyormuş elbette. Ben bunu biraz geç idrak ettim ne yazık ki. Doktoramın *onuncu* senesine girdiğimde. Doktoranızın *onuncu* senesine girip de tezinizi hâlâ bitirmemişseniz bir gün e-posta hesabınızı açıyor ve bölüm başkanından gelen, *akademik sene sonuna kadar tezinizi bitirmemeniz durumunda, bölüm politikası gereği, programla ilişiginizin kesileceği* ana fikirli bir mektupla karşılaşmışsunuz. *Entelektüel melekelerinize ve felsefeye istidatınıza dair en ufak bir imada bulunmadığı* size temin edilen bu hatırlatmayla *önümüzdeki aylarda tezinizi bitirip en kısa sürede başarıyla savunmanızın teşvik edilmesinin amaçlandığı* da bir not olarak düşülmüş bu mektuba. *Önümüzdeki aylar...* İki ay desene sen şuna. (Saydığımın değil ya, *altmış yedi gün.*) Olacak gibi değil. Cerenlere bir de tezimi *kitaplaştırıyorum* dedim. Böyle ciddi bir konuda ayaküstü palavra savurmuş olmak hoşuma gitmiyor ama ne diyecektim, *doktoradaki onuncu gurur senemi idrak ettiğim şu günlerde tezimi hâlâ bitirmediğim için okuldan atılmakla tehdit ediliyorum* mu?

Yol kuzeye döndükçe rüzgâr sertleşiyor. Bu giderek tatsızlaşan rüzgârın, geçen on sene boyunca içime işlemiş bir kaygıyı, aniden geldiğini sandığım baharı aynı hızla kaybedeceğim kaygısını tetiklemesinden çekiniyorum. Şikago'da, çünkü, bahar denen şey beş altı haftaya serpiştirilmiş dokuz on günden ibarettir. Nisanda iki gün üst üste bahar havasını tadıp hah, tamam, bahar geldi diye sevinirsiniz, ne var ki sonra bir hafta boyunca henüz bitmediğini hatırlatmayı kendine ödev bilen kışa tekrar katlanmak zorunda kalırsınız ama bu defa, kışın kesintisiz seyrinden farklı olarak, üstündeki yükü atmış topraktan yayılan taze küf kokusunu yeniden duymuş ve o zahmetsiz yaşam hissini tadını süresiz çıkarabileceğiniz zannına düşmüş olarak. Şairin kastı başkaydı galiba ama nisanın neden *en zalim ay* olduğunu Şikago'da özel bir tedrisata ihtiyaç duymadan anlıyor insan. Rüzgâr yüzünden dinmek bilmeyen burun akıntım maskenin altından bıyıklarımı ıslatmış. Hoş bir his olmasa da kimse görmeyeceği için o kadar da dert etmiyorum bu nahoş ıslaklığı. Ceren'le Cem'in yüzlerinin *tamamını* görmemiş